3

บทที่ 3
การออกแบบ และการเตรียมงานสร้าง

หลังจากเลือกบทภาพยนตร์ได้แล้ว ภาพยนตร์เรื่องนั้น จะได้รับการออกแบบงานสร้าง และเตรียมการสร้างต่อไป ซึ่งอยู่ในกระบวนการขั้นก่อนงานสร้าง (preproduction) ผู้สร้างหรือ ผู้จัดการงานสร้างและผู้กำกับภาพยนตร์ จะต้องนำบท screenplay มาศึกษาตีความหมายต่างๆ เกี่ยวกับฉาก ตัวละคร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ บุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูล แนวทางงานสร้าง และการเตรียมงานต่างๆ ก่อนจะลงมือถ่ายทำกันจริงๆ เช่น การประเมินงบประมาณที่จะต้องใช้ การคัดเลือกทีมงาน นักแสดง การเตรียมงานสร้างของฝ่ายศิลป์ การจัดหาสถานที่ถ่ายทำ การจัดทำบทสร้าง การจัดคิว และ ตารางการถ่ายทำ ขอบเขตงานที่จะต้องทำ

(1) **งานเอกสาร** ได้แก่ การแยกบทภาพยนตร์ (screenplay script) การจัดทำตารางการถ่ายทำ ทีมงานสร้างจะนำบทภาพยนตร์มาตีความ ให้เป็นภาษาภาพยนตร์ ตีความหมายของฉาก ออกแบบงานสร้าง แยกบทให้เป็น ตอน (sequence) ฉาก (scene) ช็อท (shot) หรือ คัท (cut) กำหนดคุณสมบัติและเลือกนักแสดง ออกแบบและเลือก ฉาก อุปกรณ์ประกอบฉาก เสื้อผ้า ใบหน้า ทรงผม ของนักแสดง กำหนดสถานที่ถ่ายทำ เวลาถ่ายทำ จำนวนคิวแสดง จัดหา เตรียมการ เครื่องมือการถ่ายทำ จัดทำเอกสารรายละเอียดต่างๆ สำหรับทีมงานทั้งกองถ่าย และแจกจ่ายให้ทั่วถึง

ตารางการถ่ายทำภาพยนตร์ มาจากบทถ่ายทำ (shooting script) ที่ผู้กำกับ และทีมงาน ร่วมกันเขียนขึ้น โดยการตีความจากบทแสดง (screenplay) ให้เป็นภาษาภาพยนตร์ มีรายละเอียดสำคัญ คือ เลือกถ่ายทำ นักแสดง ทีมงาน ฉาก อุปกรณ์เครื่องมือ กำหนดเวลาไปกลับ มาตรการความปลอดภัยต่างๆ

(2) **งบประมาณ** ประเมินจากระยะเวลาถ่ายทำ สถานที่ถ่ายทำ นักแสดง ทีมงาน ค่าใช้จ่ายห้องแล็บคอมพิวเตอร์ ค่าแรง และสวัสดิการต่างๆ ประมาณการค่าใช้จ่าย ควรให้พอดีกับงบประมาณที่ตั้งไว้

(3) **บุคลากร** (นักแสดง และทีมงาน) ปัจจัยพื้นฐานการเลือกนักแสดง คือ บุคลิก รูปร่าง หน้าตา อุปนิสัย ความน่าเชื่อถือ ซื่อสัตย์ จริงใจ ส่วนทีมงาน ก็เลือกจากคนที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ มีวิสัยทัศน์ มีความเชี่ยวชาญ หรือความถนัดด้านภาพยนตร์ อุปนิสัย อัธยาศัย น่าเชื่อถือ ค่าตอบแทนเหมาะสม

(4) **วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่** เลือกสถานที่ถ่ายทำให้เหมาะสมกับเรื่อง และอำนวยสะดวกในการถ่ายทำ อุปกรณ์พื้นฐานอื่นๆ ต้องจัดเตรียมไว้ ที่สำคัญคือ กล้อง (กล้องดิจิตัล) ไฟสำหรับถ่ายทำ และอุปกรณ์ประกอบ

3.1 **วิเคราะห์บท ตีโจทย์ให้แตก** (break down screenplay)

3.1.1 การตีความหมายบท screenplay

บทภาพยนตร์ ที่จะนำมาสร้าง จะผ่านการคัดเลือกจาก ผู้เชี่ยวชาญ (processor | reader) ฝ่ายบริหารของทีมงานสร้างชุดแรก (ชุดก่อนงานสร้าง) ซึ่งประกอบด้วย ผู้จัดการงานสร้าง หรือ PM. (Producer manager) กับผู้กำกับภาพยนตร์ และผู้กำกับฝ่ายศิลป์ หรือ AD. (Arts director) จะต้องนำมันมาพิจารณาตีความหมาย เจตนาของเรื่องราว ฉาก แอ็คชั่น การแสดง ตลอดจนสัญญต่างๆ ที่นำเสนอในภาพยนตร์ การจับประเด็นบทภาพยนตร์ ขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางปรัชญา กระบวนทัศน์ ประสบการงานสร้าง และความเชี่ยวชาญ ในการตีความหมายเชิงสัญญะ และ คุณค่า ที่ถูกห่อหุ้มด้วยเนื้อหา เรื่องราว ฉาก แอคชั่นของตัวละคร ให้คนดู “สัมผัส” ได้ จะส่งผลให้งานสร้างภาพยนตร์ มีคุณภาพทั้งในด้านศิลปะ สาระ บันเทิง และเทคโนโลยี

การตีความหมายบท มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้การออกแบบงานสร้าง และการเตรียมงานสร้าง ทำได้ง่ายและสะดวกขึ้น ปัจจัยสำคัญ ที่คณะทำงานเตรียมงานสร้าง จะต้องนำมาใช้ประกอบในการตีความ คือ

(1) การจับประเด็นของเรื่องราว เหตุการณ์ และแอคชั่น

ประเด็นที่ต้องการ คือ ความรู้สึกประทับใจต่อตัวละคร แอ็คชั่น ฉาก เหตุการณ์ ห้วงเวลา แรงจูงใจ ความรู้สึกประทับใจ มีสองมุม คือ มุมสว่างและมุมมืด มุมสว่าง ได้แก่ ความรู้สึกสนุกสนาน ดีใจ ซาบซึ้ง เคลิบเคลิ้ม มุมมืด ได้แก่ ความน่าสะพรึงกลัว หดหู่ เศร้า รันทด สมเพท เวทนา การจับประเด็นที่ประทับต้องอ่านบทหลายๆ รอบและบันทึกสิ่งนั้นไว้ บทภาพยตร์ ก็เหมือนชีวิตประจำวันของมนุษย์ มักมีสิ่งที่ดี สิ่งที่น่าประทับใจและน่าประหลาดใจ ซุกซ่อนอยู่ภายในซึ่งเรียกว่า “subtext” การค้นหาซับเท็กซ์ เป็นความสามารถอย่างหนึ่ง ของผู้ตีความบทภาพยนตร์

(2) การค้นหาตัวละคร

ผู้กำกับภาพยนตร์ จะต้องค้นหาตัวตนที่แท้จริงของตัวละครให้ได้ ซึ่งอาจจะเป็น คน มนุษย์ เทพ

ปกรณัม สัตว์โลก หรือสัตว์ในเทพนิยาย หรือเป็นสิ่งของไร้ชีวิต หุ่นยนต์ หรืออาจเป็นจิต วิญญาณ ที่ไร้ตัวตน แต่มีความรู้สึก บทภาพยนตร์บางเรื่อง อาจมีตัวละครที่ไม่ใช่มนุษย์ ผู้กำกับจะต้อง "สร้าง" มันขึ้นมา ให้คนดู "สัมผัส" มันได้ผ่านจอภาพยนตร์

หากมีตัวละครหลายตัว จะต้องค้นหาภูมิหลัง ความต้องการของตัวละคร ความสัมพันธ์และความขัดยังระหว่างตัวละคร เรื่องที่ดำเนินไปนั้น เป็นเรื่องราวของตัวละครตัวใด หรือเป็นมุมมองของใคร รวมทั้งจัดลำดับศักดิ์ของตัวละคร (ลำดับความสำคัญป ว่าใครเป็นตัวหลัก ใครเป็นตัวรอง หรือเป็นตัวประกอบ สิ่งเหล่านี้ ผู้กำกับภาพยนตร์จะต้องขยายมันออกมา เพราะจะได้กำหนดบทบาท "แอคชั่น" ให้แก่ตัวละครเหล่านั้นได้อย่างเหมาะสม

ภาพยนตร์เรื่อง Clover field (2008) เขียนบทโดย ดริว ก็อดดาร์ด (Drew Goddard) เป็นเรื่องราวของ กลุ่มเด็กวัยรุ่นในแถบอเมริกาเหนือ ที่ต้องเผชิญหน้ากับสัตว์ประหลาด (monster) ที่มาจากต่างดาว มันทำลายทุกสิ่ง ภาพเหตุการณ์ที่เด็กวัยรุ่นกลุ่มนั้น บันทึกไว้ในกล้องวิดีโอ ความยาว 120 นาทีติดต่อกัน โดยไม่กดปุ่มหยุดเลย คือการเล่าเรื่องการผจญภัยของพวกเด็กๆ ผ่านกล้องวิดีโอ หากพิจารณาให้ดีแล้ว ผู้เล่าเรื่องก็คือ กล้องวิดีโอนั่นเอง เล่าเอง เล่นเอง ตัวละครที่แท้จริงในบทภาพยนตร์เรื่องนี้ มิใช่กลุ่มเด็ก และไม่ใช่สัตว์ประหลาด แต่เป็นกล้องวิดีโอ และสิ่งที่บันทึกไว้ในตลับเทป เป็นแค่วัตถุประกอบการเล่าเรื่องเท่านั้น

(3) สถานการณ์ของเรื่อง

สถานการณ์ของเรื่อง มักมีตัวละครเข้าไปมีส่วนร่วม แต่การถ่ายทอดเรื่องราวไปสู่ผู้ชม อาจเป็นมุมมองของตัวละครเอง หรือ มุมมองของผู้สร้างเรื่อง หรืออาจให้เป็นมุมมองของผู้ชมก็ได้ ซึ่งจะส่งผลต่อการกำหนดบทบาทของกล้องถ่ายภาพ ว่าจะให้ถ่ายภาพแบบใด (มุมแทนสายตา หรือ มุมสังเกตการณ์) ในภาพยนตร์บันเทิงส่วนใหญ่ สถานการณ์ของตัวละครหลัก จะมีหลายเหตุการณ์ บางเหตุการณ์ตัวละครอาจพาผู้ชมเข้าไปมีส่วนร่วมก็ได้ มักเป็นภาพยนตร์แนวสยองขวัญ เป็นส่วนใหญ่ เช่น Paranormal Activity (2007)

(4) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร

เป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร กับ ตัวละคร อาจสัมพันธ์แบบขัดแย้ง หรือเป็นมิตร ความสัมพันธ์เหล่านี้ จะถูกเปิดเผยในตอนเปิดเรื่อง สิ่งที่ผู้กำกับจะต้องค้นหาต่อ คือ ความสัมพันธ์ที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลงเลย คืออะไร จะค้นหาความสัมพันธ์นี้ได้ที่ส่วนใดของบท

(5) ความต้องการ และบุคลิกของตัวละคร (need)

ความต้องการของตัวละคร (need) คือ เป้าหมายสำคัญที่จะพาตัวละคร ไปสู่จุดหมายของเรื่อง เหตุการณ์บางฉาก ต้องการให้จบในเวลาอันสั้น บางฉากต้องการหน่วงเวลาเหตุการณ์ เรียกว่า สิ่งที่ฉาก

ต้องการจะให้เป็น (scene wants) แต่ความต้องการของตัวละคร จะมีความสำคัญมากกว่าฉาก (เรียกว่า ตัวละคร มีศักดิ์สูงกว่าฉาก) ถ้าผู้กำกับภาพยนตร์ ต้องการเน้นน้ำหนักแอ็คชั่นของตัวละครให้มากกว่าฉาก ก็ต้องเพิ่มความรุนแรงของแอ็คชั่น ความต้องการฉากและตัวละคร จะสอดคล้องกันเสมอ และเป็นพลังในการผลักเรื่องให้ดำเนินต่อไป

ตัวละครมีบุคลิกภาพหลายแบบ แบบตรงไปตรงมา เช่น พระเอก หล่อ ใจดี กล้าหาญ นางเอก สวย รวย อ่อนหวาน พูดเพราะ ผู้ร้าย ขี้เหร่ กักขฬะ น่ากลัว ตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบซ่อนเร้น เช่น พระเอก ขี้เหร่ แต่ใจดี หรือดูภายนอก ดี แข็งแร็ง แต่ภายใน ร้ายลึก หรือ เป็นบ้า อ่อนแอ นางเอก ไม่สวย จนก้าวร้าว แต่ใจดี ส่วนผู้ร้าย ภายนอกเป็นพระ แต่ใจเป็นมาร เป็นต้น ซึ่งบุคลิกภาพของตัวละคร จะมีผลต่อการกำหนด “แอคชั่น” ให้แก่ตัวละคร โดยให้ “ฉาก” เป็นตัวหนุนส่งให้แอคชั่น โดดเด่นขึ้นมา

ผู้กำกับภาพยนตร์ จะต้องค้นหาความรู้สึกขัดแย้งของตัวละครให้พบ ว่าเป็นความขัดแย้งในตัวเอง หรือขัดแย้งกับตัวละครตัวอื่น หรือขัดแย้งกับสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ หรือขัดแย้งกับสิ่งลี้ลับ ธรรมชาติ หรือขัดแย้งกับอำนาจ การเมือง ความขัดแย้งเหล่านี้ จะดึงดูดความรู้สึกให้ผู้ชมรู้สึกมีอารมณ์ร่วม อยากจะไปให้พ้นๆ ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ เช่น ตัวละครฝ่ายหนึ่งถาม แต่อีกฝ่ายไม่ตอบ หรือ ตอบแล้ว สร้างปัญหาเพิ่มขึ้น (ไม่ใช่คำตอบ เพื่อให้เรื่องจบ แต่เป็นคำตอบ ที่ทำให้เรื่องยาวออกไป)

(6) สไตล์ของภาพยนตร์ (film style)

สไตล์ภาพยนตร์ แบ่งออกเป็น 3 แนว คือ แนวคลาสสิก (classical) แนวรูปแบบนิยม (formalism) และ แนวสัจนิยม (realism) แนวคลาสสิก เน้นศิลปะและการแสดง มีโครงสร้างการเล่าเรื่อง แบบองก์ 3 องค์ประกอบภาพ มุมภาพ การจัดแสง เงา สี องค์ประกอบของเสียง ลีลาจังหวะของตัวละคร และการตัดต่อลำดับภาพ ภายใต้แบบแผนที่เต็มไปด้วยศิลปะ ความงาม ผู้สร้างภาพยนตร์บันเทิงส่วนใหญ่ทั่วโลก นิยมสร้างสไตล์ภาพยนตร์แนวคลาสสิก เป็นธุรกิจออกฉายทั่วโลก

ภาพยนตร์สไตล์เหมือนจริง (realistic) จะมีลักษณะตรงข้ามกับ แนวคลาสสิก คือ ไม่เน้นศิลปะการถ่ายภาพ และการแสดง มักสร้างจากจินตนาการอิสระ ภาพที่ได้เหมือนคลิปภาพวิดีโอ ที่ถ่ายกันเล่นในชีวิตประจำวัน เช่น ภาพยนตร์กลุ่มอินดี้ (inde) สยองขวัญ ภาพยนตร์สั้นหลายเรื่อง มักมีลักษณะแนวเหมือนจริง ภาพยนตร์สไตล์รูปแบบนิยม (formalist) เน้นรูปแบบการสร้าง ที่มีกฎเกณฑ์ทั้งศิลปะภาพ ศิลปะการแสดง ให้เกิดความสมจริงทั้งภาพและเสียง มีการใช้เทคนิคพิเศษ คอมพิวเตอร์กราฟิก เป็นตัวช่วย ภาพยนตร์สามมิติส่วนใหญ่ ภาพยนตร์การ์ตูน มักจะจัดอยู่ในแนวนี้

สไตล์ เป็นสิ่งที่ซ่อนเร้น คลุมเครือ ขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ กระบวนทัศน์ของผู้ตีความ สไตล์กับเนื้อหาต้องสอดคล้องกัน การตีความหมายบทภาพยนตร์ ต้องทำก่อนถ่ายทำ เพื่อให้กิจกรรมต่อไปนี้ เกิดความราบรื่น คือ การกำกับภาพยนตร์ การออกแบบฉาก และเครื่องแต่งกายแก่นักแสดง การกำกับการแสดง

การกำกับฉาก และการกำกับแสง ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียด ในบทที่ 5

3.2 **ฉาก และองค์ประกอบฉาก** (mise-en-scene & blocking)

ภาพยนตร์ คือการนำเสนอเรื่องราวด้วยภาพ แต่สิ่งที่ปรากฏในจอภาพ อาจจะเคลื่อนไหวหรือไม่ก็ได้ ฉากในภาพยนตร์ จึงเป็นสิ่งที่ต้องพิถีพิถัน ต้องสำรวจ เสาะหา จัดสร้าง การติดตั้งอุปกรณ์ประกอบฉาก ควรยึดหลักความเหมาะสม สอดคล้องกับเรื่อง มีความสมจริง และสื่อความหมายได้ชัดเจน การตีความหมายในบทภาพยนตร์ จะช่วยให้ผู้กำกับภาพยนตร์ ทราบว่าควรใช้สถานที่ใดบ้างเป็นฉากถ่ายทำ หรือควรสร้างขึ้นใหม่ ควรจัดเตรียมจัดหาอุปกรณ์อะไรบ้าง

ฉากในภาพยนตร์ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) ฉากที่ใช้สถานที่จริง 2) ฉากที่สร้างขึ้นใหม่ในสถานที่จริง และ 3) ฉากที่สร้างขึ้นในโรงถ่าย ฉากจะต้องทำให้ดูสมจริง และให้ความหมายที่หนักแน่น จำเป็นต้องใส่องค์ประกอบ ทั้งเป็นวัตถุ วัสดุ อุปกรณ์ หรือการจัดแสง เงา เพิ่มเติม เสริมลงไป

อุปกรณ์ประกอบฉาก แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) ประเภทสอดคล้องกับเรื่องราว (instrumental props) 2) ประเภทสื่อความหมาย (metaphorical props) 3) ประเภทสื่อสะท้อนวัฒนธรรม (cultural props) และ 4) ประเภทเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาในภาพยนตร์ (contextualized props)

3.2.1 ลำดับงานออกแบบสถานที่ และฉากในภาพยนตร์

(1) ศึกษาและทำความเข้าใจ บทภาพยนตร์ทั้งเรื่อง จะได้มองเห็นภาพรวมของฉาก อาจต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ ว่าฉากที่ต้องการมีลักษณะใด มีฉากอะไรบ้าง แต่ละฉาก ควรให้บรรยากาศและอารมณ์อย่างไร ฉากที่จะต้องสร้างกี่ฉาก ถ่ายทำภายใน หรือ ภายนอก หรือ ในโรงถ่าย

(2) ทีมงานสร้าง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสร้าง (producer) ผู้กำกับภาพยนตร์ (director) และผู้กำกับศิลป์ (art director) ประชุมร่วมกัน เพื่อค้นหาและออกแบบฉากต่างๆ ที่ปรากฏในบท screenplay ฉากใดเป็นฉากหลักที่ต้องออกแบบก่อสร้าง และฉากใดต้องถ่ายภายนอก ทุกฉาก ต้องสอดคล้องกับจินตนาการ ของผู้กำกับภาพยนตร์ และผู้กำกับศิลป์

(3) ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับฉาก และเลือกอุปกรณ์ประกอบฉาก ให้เหมาะสมกับแนวภาพยนตร์ ยุคสมัยของเรื่องราว งบประมาณ และระยะเวลาสร้างฉาก เช่น ภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ ต้องดูว่า เป็นประวัติศาสตร์ของชนชาติใด ยุคใด คนในยุคนั้น มีวิถีชีวิตเป็นอยู่อย่างไร บ้านเรือน เครื่องใช้ อาวุธ การแต่งกาย ข้อมูลต่างๆ สืบจากเอกสาร จากผู้รู้ จากภาพถ่าย ภาพวาด ของจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด จากนั้น ก็ออกแบบร่างเพื่อทำการก่อสร้างต่อไป

(4) ออกแบบร่าง พอให้เห็นภาพวิว โดยใช้จินตนาการ ให้มองเห็นภาพ และแอ็คชั่นของตัวละคร

ตลอดจนการวางแสงสีเงา และองค์ประกอบอื่นๆ แล้ววางเค้าโครงคร่าวๆ อาจต้องทำเผื่อไว้สักสองหรือสามแบบ แล้วเสนอแบบร่าง ให้ผู้กำกับภาพยนตร์เลือก จากนั้น ผู้กำกับภาพยนตร์ ก็จะเลือกแบบที่ถูกใจ และสั่งให้ดำเนินการสร้าง หรือปรับปรุงแบบเพิ่มเติม ให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

(5) การเขียนแบบ และการกำหนดรายละเอียด ลงไปในฉาก ให้เห็นรายละเอียดรูปตัด รูปตั้ง และอาจสร้างรูปจำลอง (model) เพื่อให้ช่างฝีมือสามารถนำไปก่อสร้างได้

(6) กำหนดงบประมาณการสร้าง จัดทำรายการต่างๆ แสดงค่าวัสดุอุปกรณ์ และค่าแรง

(7) ทำการก่อสร้าง ตกแต่ง จัดวางเครื่องประกอบฉาก ลงสี ผิว ให้แก่วัสดุต่างๆ ในฉาก ควรคัดเลือกสีและวัสดุตกแต่งให้เหมาะสม และราคาไม่สูงเกินไป

(8) การดูแลจัดฉากให้ได้ภาพงดงาม กลมกลืนกับผู้แสดง ในวันถ่ายทำ ผู้กำกับฉาก จะมาสำรวจความพร้อมอีกทีหนึ่ง หากมีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะหน้า ก็จะรีบแก้ไขทันที ตลอดจน การดูแลเก็บรักษาสิ่งประกอบฉากไว้ถ่ายทำต่อเนื่อง จนกว่าจะเสร็จสิ้นของการถ่ายทำในฉากนั้น

3.2.2 เสื้อผ้า ใบหน้า ทรงผม ของนักแสดง

การแต่งกายแต่งหน้าให้แก่นักแสดง ก็เพื่อให้ตัวละครดูโดดเด่น สมจริง น่าเชื่อถือ การเลือกเสื้อผ้า การแต่งหน้าและทรงผม ให้แก่นักแสดง มีหลักการพื้นฐาน 3 ข้อ คือ 1) ต้องให้สอดคล้องกับเรื่องราวในภาพยนตร์ (support scene realism) 2) สอดคล้องกับบุคลิกลักษณะของตัวละคร (character highlights) และ 3) สอดคล้องกับหลักการเล่าเรื่องด้วยภาพ (narrative marker) เช่น เรื่องราวของ บุญชู ผู้ชายเหน่อๆ ให้แต่งกายสุภาพแบบดูเชย เป็นต้น เครื่องแต่งกายนักแสดง ที่ออกแบบเฉพาะแนวเนื้อหาภาพยนตร์ หรือ เรียกว่า คอสตูม (costume) ถ้าเสื้อผ้านักแสดงทั่วไป ที่สวมใส่ให้ดูสมจริง ไม่เน้นการออกแบบ คล้ายตู้เสื้อผ้าเคลื่อนที่ได้ (wardrobe)

การแต่งหน้านักแสดง (make up) เป็นองค์ประกอบหนึ่งของฉาก ผู้กำกับฉาก และทีมงานที่มีหน้าที่ดูแล เสื้อผ้า หน้าผม นักแสดง จะต้องจัดดูแลความเรียบร้อย ทั้งก่อนและระหว่างเข้าฉากการแสดง ถ้าเห็นว่ามีข้อบกพร่อง ก็อาจสั่งคัทแทนผู้กำกับได้ ระหว่างการแสดง

3.3 **นักแสดง และการแสดง**

ศิลปะการแสดง (performing arts) คือ การเล่าเรื่องผ่านดนตรี นาฏศิลป์ การแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก อริสโตเติล (Aristotle : 385 – 322 BC) นักปราชญ์ชาวกรีก ให้ความหมาย ของการแสดง ไว้ว่า “ศิลปะการแสดง คือ การเลียนแบบธรรมชาติ” และ ลีโอ ตอลสตอย (Leo Tolstoy : 1828 – 1910) ปราชญ์ด้านประพันธ์ ชาวรัสเซีย ให้ความหมายไว้ว่า “ศิลปะการแสดง เป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งระหว่างมนุษย์ ด้วยการใช้คำพูดถ่ายทอดความคิด และ ศิลปะของการแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก”

การแสดง เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่มีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนาน แม้ว่าการแสดง จะเป็นแค่การสถานการณ์จำลองทางความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ของมนุษย์ ผ่านตัวละครก็ตาม แต่มันก็มีพลังมากพอ ที่จะโน้มน้าวชี้นำให้คนดูเชื่อ จนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การแสดงที่สมจริง ผู้แสดงต้องสวมใส่บุคลิกของตัวละครนั้น เหมือนเป็นตัวตนของตน หากการแสดงเป็นเพียงการเสแสร้างแกล้งทำ เพื่อให้ดูเหมือนจริง ผู้ชมก็จะสังเกตเห็นข้อบกพร่องเหล่านั้นได้

ผู้แสดงมีหน้าที่ควบคุมร่างกาย จิตใจ น้ำเสียง อารมณ์ ความรู้สึก ต่อสิ่งที่ตนเองกระทำ ต้องจำบทคำพูด ต้องศึกษาบุคลิกตัวละครนั้นอย่างถ่องแท้ ทิ้งบุคลิกความเป็นตนเองตลอดเวลาที่สวมบท เพื่อให้ผสมกลมกลืนกันไปกับการแสดงของตัวละครอื่นๆ

ในชีวิตปกติของมนุษย์ ก็เหมือนละครเรื่องหนึ่ง ที่ไม่มีการเสแสร้ง หรือสมมุติขึ้น คนดูกับตัวละคร คือบุคคลคนเดียวกัน แต่การแสดง เป็นสิ่งที่มนุษย์ “สมมุติ” ขึ้น คล้ายกับการเล่นบทบาทสมมติ ของเด็กๆ แม้จะเป็นการเสแสร้ง แต่ก็สร้างความเพลิดเพลินให้ไม่น้อย การเสแสร้งหรือการเล่นสมมุติเหล่านี้ นำมาเป็นแนวทางประเมินความเป็นนักแสดงได้ เพราะศิลปะการแสดง เป็นผลิตผลที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของศิลปินนักแสดงเหล่านั้น สิ่งที่พวกเขาคิด มอง เห็น รู้สึก รับรู้ และกระทำ มาจากจินตนาการของพวกเขาเอง ก่อเกิดเป็นแอคชั่นที่สื่อความหมายทางอารมณ์ให้คนดูรับรู้ได้ ความรู้สึกถูกกดดันอย่างรุนแรง ความเจ็บแค้น ความทุกข์ยาก ความอยุติธรรม ความสุข ความสมหวัง ความเอื้ออาทร เป็นพลังของศิลปะที่ส่งผลกระทบทางจิตใจ ทั้งด้านบวกและด้านลบ งานศิลปะเหล่านี้ มีอิทธิพลอย่างน่าอัศจรรย์ สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ชม หรือผู้เสพงานศิลปะได้ สังคมมนุษย์สงบสุขได้ เพราะมีศีลธรรม ความดีงามค้ำจุนอยู่ ศิลปะก็เช่นกัน หากโน้มน้าวจิตใจของผู้ชม ไปในทิศทางสร้างความรุนแรง ความขัดแย้ง และส่งเสริมกระทำผิดกฎหมาย ก็ต้องถูกกำจัดออกไป

คุณสมบัติของนักแสดง [1]

ผู้แสดง เป็นผู้ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก เรื่องเรื่องราว ไปสู่ผู้ชม บทบาท นักแสดงจึงเป็นผู้ใกล้ชิดกับผู้ชมมากที่สุด การสร้างภาพยนตร์ในแต่ละเรื่อง จะต้องคัดเลือกผู้แสดงอย่างพิถีพิถัน ให้เหมาะกับบุคลิกของตัวละครมากที่สุด คุณสมบัติที่ดีของนักแสดง ควรประกอบด้วย

(1) มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง

นักแสดง ต้องใช้ร่างกายและเสียง เป็นสื่อนำเสนองานศิลปะต่อผู้ชม พูดออกเสียงได้ชัดเจนถูกต้อง สื่อสารท่าทางอย่างมีความหมาย ในฐานะศิลปินผู้แสดง จึงควรหมั่นฝึกฝนตนเอง ให้มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง สามารถนำไปใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถควบคุมการใช้ร่างกายทุกส่วน ให้

---

1 บรรจง โกศัลวัฒน์. (2550). ปฐมบทแห่งศิลปะการแสดง. กรุงเทพฯ: ไทยโพสต์

ทำงานได้ตามความต้องการ สามารถปรับสภาพตนเอง ให้เข้ากับบุคลิกลักษณะของตัวละครที่ตนสวมบท และสามารถถ่ายทอดบทนั้น ออกมาสู่สายตาของผู้ชมได้ตามที่ต้องการ ตลอดจน รู้จักผ่อนคลาย ไม่ให้เกิดความเครียด อันเป็นเหตุนำไปสู่การแสดงที่ขัดเขิน

(2) มีพรสวรรค์การแสดง

พรสวรรค์ (gift) คือ มรดกทางธรรมชาติของนักแสดงแต่ละคน ที่ได้รับมาแต่กำเนิด จะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้การแสดงดูโดดเด่น ผู้แสดงต้องสำนึกถึงคุณค่า และรู้จักใช้มัน พรสวรรค์ เปรียบเหมือนอัญมณีที่งดงามภายในตัวเอง ผู้ที่รู้คุณค่า ก็จะรู้จักเจียระไน ตกแต่ง (ลีลา อารมณ์ ความรู้สึก) ให้เข้ากับเรือนแหวน หรือเครื่องประดับ (บทที่รับมาแสดง) ซึ่งจะเพิ่มรัศมีของอัญมณีให้เปล่งปลั่ง งดงาม คุณค่าแห่งความงามที่แท้ ประกอบด้วย “พรสวรรค์” (แสดงเป็น แสดงได้) ร่วมกับ “พรแสวง” (ability)

พรสวรรค์จะเกิดขึ้น ต้องรู้จักใช้จินตนาการ ผู้แสดงจะต้องมีไหวพริบปฏิภาณ รับรู้ความรู้สึกได้อย่างฉับไว มีความละเอียดอ่อน และมีเหตุมีผลในการทำงาน มีความคิด และสามารถทำงานได้อย่างสร้างสรรค์ รู้หลักสุนทรียศาสตร์ รู้จักการควบคุมจังหวะ ลีลา การเคลื่อนไหว อย่างเหมาะสม ต้องรู้จักสร้างจุดเด่นเป็นแม่เหล็กดึงดูดผู้ชม มีความสามารถที่จะเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึก ได้ล้ำลึกมากกว่าผู้อื่น นักแสดงที่ดีต้องรู้จักดึงเอาพรสวรรค์มาใช้ได้ตลอดเวลา

(3) การมีระเบียบวินัย และ พลังในการทำงาน

ผู้แสดง ควรเป็นผู้มี “พลัง” ในการทำงาน มีความพร้อมทั้งพลังกาย พลังใจ เข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว ทุ่มเทให้กับงานศิลปะการแสดง อย่างจริงจัง ต้องรู้จักพัฒนาและฝึกฝนตนเอง ทั้งทางกายและจิตวิญญาณ พลังในการทำงาน สามารถสร้างขึ้นได้จาก การมีระเบียบวินัย หน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมู่คณะและสังคม ความขยันพากเพียร ฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง แม้จะเป็นผู้มีความสามารถ มีพรสวรรค์ที่ดี แต่ขาดระเบียบวินัย ก็จะทำงานกับผู้อื่นลำบาก เพราะการแสดง เป็นงานที่จะต้องสัมพันธ์ กับผู้ร่วมงานในหมู่คณะอยู่ตลอดเวลา

(4) มีความเข้าใจในงานศิลปะ

นักแสดงที่ดี ควรมีพื้นฐานความรู้ด้านศิลปะมาเป็นอย่างดี มีรสนิยมที่ดี มีความรู้รอบตัว มีความเข้าใจในศิลปะการแสดง มีความรู้เรื่องงานประพันธ์ ดนตรี นาฏกรรมและอื่นๆ สามารถตีความหมายของบทภาพยนตร์ได้ อ่านบุคลิกของตัวละครได้ถูกต้อง เข้าใจเรื่องราว อารมณ์ การกระทำนั้นๆ อย่างลึกซึ้ง และได้สอดคล้องสัมพันธ์กับบทภาพยนตร์

(5) มีความศรัทธา เชื่อมั่นในการแสดง

นักแสดงที่ดี ต้องรักและศรัทธาในวิชาชีพการแสดง เห็นคุณค่าในงานสร้างสรรค์ มีจิตสำนึก

รับผิดชอบต่อหน้าที่และเวลาที่ตนได้รับมอบมา มีความพร้อมที่จะทำงาน พร้อมที่จะทดลองค้นหาสิ่งใหม่ๆ เพื่อพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศในงานแสดง การเสแสร้งแกล้งทำ มักจะเกิดกับนักแสดงที่ไม่มีศรัทธาต่องานแสดง

นักแสดงที่ดี ต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ[2] คือ จิตใจที่งดงาม ความงดงามของเรือนร่าง ความพร้อมของร่างกายและเสียง ความพร้อมของอารมณ์และความรู้สึก ความพร้อมของประสาทสัมผัส ต้องมีสมาธิและความจำที่ดี ความสามารถในการสังเกต มีความเข้าใจในธรรมชาติของชีวิตมนุษย์ มีความเชื่อในบทบาทที่ตนแสดง มีวินัย ความตั้งใจ และความขยันหมั่นเพียร มีรสนิยมที่ดีและค่านิยมของสังคม ที่คนยอมรับมาเป็นแม่แบบ

ปัจจัยในการ คัดเลือกนักแสดง

แหล่งที่มาของนักแสดง มาจาก 3 แหล่ง คือ

(1) นักแสดงที่มีค่ายสังกัด ต้องขออนุญาตจากเจ้าของสังกัด กรณีที่ยังมีสัญญาจ้างอยู่

(2) นักแสดงที่ผู้กำกับภาพยนตร์ เป็นผู้คัดเลือก จากเวทีการแข่งขันด้านการแสดง หรือ เลือกจากคนที่มีชื่อเสียงทางสื่อสารมวลชน (ดารา) และได้รับความนิยมจากผู้ชม หรือเป็นนักแสดงอิสระ นักแสดงรับจ้าง นักแสดงแทน (stun) ที่รับงานแสดงในฉากเสี่ยงอันตราย

(3) นักแสดงที่อยู่นอกรายการ อาจมีการจ่ายค่าตอบแทนพิเศษ เช่น ค่าชดเชยในการจัดเตรียมเสื้อผ้าแสดงมาเอง ค่าใช้จ่ายอื่นๆ นักแสดงที่รับบทเฉพาะ (personality) เช่น คนแคระ (ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะ) อาจจะมีการตกลงค่าตอบแทน เป็นรายกรณีไป

แนวทางการคัดเลือกนักแสดง

(1) จัดลำดับชั้นความสำคัญของตัวละคร เช่น นักแสดงหลัก นักแสดงประกอบ นักแสดงแทน *นักแสดงหลัก (main cast)* เป็นนักแสดงที่ระบุชื่อในรายการของนักแสดง ผู้ชมรู้จักดี เพราะเป็นผู้มีชื่อเสียง *นักแสดงประกอบ (extras)* อาจมีหรือไม่มีบทพูด หรือบทแอ็คชั่น อาจถูกจัดวางเป็นส่วนประกอบของฉาก เช่น ร่วมเป็นแขกในงานงาน ร่วมเป็นขบวนแห่แหนบนถนน เป็นต้น นักแสดงประกอบ ที่ไม่ต้องใช้ความสามารถในทางการแสดง เป็นแค่นักแสดงฝึกหัด ที่ถูกวางตัวในตำแหน่งการแสดง ตามที่กำหนดไว้ในบทภาพยนตร์ เป็นผู้ที่อยู่ในควบคุมของ ผู้กำกับฉาก หรือพี่เลี้ยง ถูกจัดวางให้รองรับแอ็คชั่น ของนักแสดงหลัก ซึ่งจะปรากฏอยู่ในเฟรมภาพ ไม่จำเป็นต้องระบุชื่อลงไป ในรายการนักแสดง

---

2 เทคนิคการแสดง / คุณสมบัติของนักแสดงที่ดี. (ออนไลน์). แหล่งข้อมูล: ThaiActing http://www.thaiacting.com/modules.php?name=article&file=article&asid=5 (14 พฤศจิกายน 2551).

(2) เลือกให้เหมาะกับบุคลิกภาพของตัวละคร

(3) รูปร่าง หน้าตา น้ำเสียง ตามจินตนาการของผู้กำกับ

(4) สามารถแต่งหน้า แต่งกายได้เอง (อาจมีทีมงานส่วนตัว) โดยไม่เป็นภาระของกองถ่าย หรือผู้ว่าจ้าง

(5) สามารถ หานักแสดงอื่นมาสวมแทนได้ กรณีเกิดปัญหาที่จำเป็นต้องเปลี่ยนนักแสดง โดยปัจจุบันทันด่วน หรือกรณีหานักแสดงเข้าฉากตัวละครคู่แฝด

3.4 **บทถ่ายทำ** (shooting script)

เมื่อผู้กำกับภาพยนตร์ ได้รับหรือเลือกบท screenplay มาแล้ว ก็จะใส่ตัวเลขลำดับฉากที่หัวของฉาก (scene heading) จนครบทุกฉาก จากนั้นก็จะทำการจัดกลุ่มของฉาก ว่าจะต้องถ่ายทำในสถานที่เดียวกันหรือไม่ สถานที่แห่งเดียว อาจถ่ายทำหลายฉาก ผู้กำกับก็จะวางแผนถ่ายทำ (ในสถานที่แห่งนั้นจนครบ ซึ่งจะไม่เป็นไปตามลำดับหมายเลขที่กำกับอยู่บนหัวของฉาก) จึงจะย้ายกองถ่ายไปยังสถานที่อื่น บทถ่ายทำ จะเขียนแยกเรียงกันไป หรือจะรวมกลุ่มกันก่อน แล้วเขียนก็ได้ แต่บทถ่ายทำ 1 บท เท่ากับ 1 ฉาก

โดยทั่วไป บทถ่ายทำของแต่ละฉาก จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) ส่วนหัว และ (2) ส่วนการถ่ายภาพ ส่วนหัว จะระบุรายการวัสดุอุปกรณ์ประกอบในฉาก เครื่องแต่งกายของนักแสดง อุปกรณ์ประกอบนักแสดง สัตว์ ยานพาหนะ การทำเอฟเฟคต่างๆ เช่น ระเบิด น้ำท่วม ฝนตก พายุ อุปกรณ์พิเศษการถ่ายภาพ เช่น เครน ดอลลี่ โดรน และอื่นๆ ที่ผู้กำกับเห็นว่าจำเป็น รายการที่ส่วนหัวของบทถ่ายทำอาจแยกไปใส่ไว้ใน ตารางงานถ่ายทำ (Script breakdown sheet) ของแต่ละฉาก ก็ได้

ก่อนการถ่ายภาพจะเริ่มขึ้น ผู้กำกับภาพยนตร์ จะขยายคำอธิบายฉาก อธิบายแอ็คชั่น และบทสนทนา ตลอดจนคำบรรยายอื่นๆ ที่มีในฉากนั้น ออกมาเป็นช็อทภาพ (shot หรือ cut) และกำหนดมุมภาพ (angle view) ขนาดภาพ (video size) การเคลื่อนกล้องตามมุมมองของผู้เขียนบท (objective motion) หรือการเคลื่อนกล้องแบบมุมมองของตัวละคร (subjective motion) การเคลื่อนไหวของนักแสดง (in frame – out frame) และการทำ blocking

เพื่อให้เกิดความสะดวกในการเขียน และ การจัดทำ storyboard ช็อทหนึ่งๆ จะบอกรายละเอียด 3 เรื่อง คือ (1) ภาพ (2) การเคลื่อนไหว และ (3) บทสนทนา รายละเอียดของภาพ ที่จะไปปรากฏบนจอภาพยนตร์ (screen) จะบอกขนาดภาพ และมุมภาพ รายละเอียดของการเคลื่อนไหว ก็จะบอกแอ็คชั่นของนักแสดง ว่าเข้ามาในเฟรมอย่างไร จากทิศไหน อยู่ในเฟรมด้วยกิริยาอย่างไร เคลื่อนไหวอย่างไร และการจบช็อทภาพ จะให้จบอย่างไร ให้นักแสดงเคลื่อนออกจากเฟรม หรือ ตัดไป (cut to) หรือเลือนจางหายไป (fade to) รายละเอียดของเสียง การสนทนา ก็คือบทพูดของตัวละคร ก็จะใส่ไปด้วย ว่าจะให้พูดยาวแค่ไหน

ในช็อทนั้น การเขียนบทถ่ายทำ ไม่มีรูปแบบชัดเจน ขึ้นอยู่กับความประสงค์ของผู้กำกับ แต่จะมีรายละเอียดและรายการต่างๆ ดังที่กล่าวไปแล้ว

ในส่วนการถ่ายภาพนี้ ผู้กำกับจะแบ่งพื้นที่ของบท screenplay ในหนึ่งหน้ากระดาษ ขนาด Letter (8 x 11 นิ้ว) ออกเป็น 8 ส่วน แล้วคำนวณดูว่า ฉากที่กำลังเขียนอยู่นั้น กินพื้นที่ของหน้ากระดาษ ไปเท่าไร เพราะจะมีผลต่อการกำหนดเวลาถ่ายทำ ซึ่งอาจคิดเป็น จำนวนชั่วโมง หรือเป็นคิวเวลา หรือเป็นวัน เช่น ในหนึ่งหน้า มีจำนวน 3 ฉาก ฉากที่ 1 มีบทแอ็คชั่นพื้นๆ อยู่แค่ 2 บรรทัด นอกนั้นเป็นบทพูด รวมแล้วค่อนหน้า (6/8 หน้า) ส่วนฉากที่ 2 – 3 ไม่มีบทพูด มีแต่บทแอ็คชั่น รวมกัน 2/8 หน้า ในการถ่ายทำจริง ฉากที่หนึ่งจะทำได้ง่ายกว่า และใช้เวลาไม่มาก เช่น 1–2 ชั่วโมง แต่การถ่ายทำฉากที่ 1 – 2 จะทำได้ยากกว่า เพราะเป็นบทแอ็คชั่น ดังนั้น การกำหนดเวลาถ่ายทำของฉากที่ 2 หรือ 3 อาจใช้เวลาเป็นวันก็ได้

ตัวอย่างบทถ่ายทำ ภาพยนตร์เรื่อง แค้น คลั่ง หลอน

SCENE 10

SCENE ก่อน: 09	SCENE NO. 10 (3.30 นาที.วินาที)	SCENE ต่อไป: 11
LOCATION:	ภายใน / รถแท็กซี่–จุดที่เกิดอุบัติเหตุ. / กลางวัน.	
SEQUENCE/EVENTS:	เดินทางด้วยรถแท็กซี่ / เกิดอุบัติ ก่อนเข้าพักในรีสอร์ท	
CHARACTER:	นาตาลี, มาร์ก, คนขับรถแท็กซี่	
WARDROBE/MAKE UP:	นาตาลี–W-07 ชุดเดินทางไปชนบท สีสดใส ใส่สายสร้อย แหวน ต่างหู มาร์ก–W-07 มาร์ก สวมแว่น ที่คอคล้องกล้องถ่ายรูป มาร์ก–M-01 หน้าผากแตก เพราะถูกแว่นตากระแทก แท็กซี่–W-01 ชุดคนขับรถแท็กซี่ (ฟอร์ม)	
PROP-SET:	โทรศัพท์ ของคนขับรถแท็กซี่ P-05	
SOUND:	ผ่อนคลาย-สงบ / ตื่นเต้น-ตกใจ	
SPECIAL EFFECT:	ชน กระแทก เสียงโทรเข้ามือถือ	
LIGHT & COLOR:	high key	

คำอธิบายฉากอย่างย่อ:

คนขับรถแท็กซี่ ขำเลืองดู ผู้โดยสาร ผ่านกระจกหลัง โดยที่ นาตาลี กับ มาร์ก ไม่ทันสังเกต เพราะกำลังเพลิดเพลินกับวิวสองข้างทาง สักครู่ มีเสียงโทรศัพท์ โทรเข้า คนขับรถแท็กซี่จึงยกหูรับ คนขับรถแท็กซี่ ครุ่นคิดบางอย่าง ขณะมองไปที่ เครื่องประดับ ที่นาตาลี สวมใส่อยู่ อย่างมีพิรุธ โดยที่ เธอ กับสามี ไม่ทันสังเกต

พลัน ! รถกี่ไปชนอะไรสักอย่าง ทำให้รถเสียหลัก วิ่งไปชนเสาหลักกิโลเมตรข้างทาง มาร์ก ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย หน้าผากมีเลือดไหลซิบๆ ทุกคนในรถตกใจ นาตาลีไม่พอใจคนขับรถแท็กซี่ แต่เขาก็ขอโทษ ขณะที่ นาตาลี กับ มาร์ก กำลัง สำรวจร่างกาย คนขับรถแท็กซี่ ก็เปิดประตูลงไปดูความเสียหายของรถ พบว่า บริเวณหน้ารถ

เสียหาย เหมือนชนกับของแข็ง แต่ไม่รู้ว่าเป็นอะไร รถแท็กซี่ จึงพาผู้โดยสาร ขับเดินต่อไปด้วยความเร็วไม่มากนัก มาถึงหน้าป้ายรีสอร์ทแห่งหนึ่ง รถจอด สักครู่ รถก็เลี้ยวเข้าไป

Shot No.: 01

ภาพ: ECU/ กระจกมองหลังรถ มองเห็น นัยน์ตาคนขับรถแท็กซี่

เคลื่อนไหว: คนขับรถแท็กซี่ ชำเลืองดู ผู้โดยสาร

เสียง–พูด: เสียงโทรศัพท์ โทรเข้า (ตัดไป SHOT 03)

Shot No.: 02

ภาพ: BMS/ นาตาลี มาร์ก

เคลื่อนไหว: กำลังเพลิดเพลินกับวิวสองข้างทาง

เสียง–พูด: เสียงพูดหยอกล้อ (จาก BOOM MIC.)

Shot No.: 03A, 03B, 03C

ภาพ: –MS/ ด้านข้าง คนขับรถแท็กซี่ (SHOT 03A)
–BMS/ ด้านหลัง คนขับรถแท็กซี่ (SHOT 03B)
–MS/ นาตาลี กับ มาร์ก (SHOT 03C)

เคลื่อนไหว: SHOT 03A/ คนขับรถแท็กซี่ ยกหูรับโทรเข้า ฟังเสียง
SHOT 03B/ ด้านหลังคนขับรถแท็กซี่ แทนสายตา ผู้โดยสาร
SHOT 03C/ นาตาลี กับ มาร์ก ยิ้มให้กันมีความสุข

เสียง–พูด: SHOT 03A/ เสียงโทรเข้า: (ผู้หญิง) “เมื่อตอนสาย เฮียแก้ว ให้คนมาทวงหนี้ที่ฉัน พี่ก็รีบๆ หาเงินไปใช้หนี้เฮียเขาซะ ฉันเตือนแล้ว ก็ไม่เชื่อ REACT SHOT 03C/ เห็นรึยังล่ะ คราวนี้มันเดือดร้อนถึงลูกเมีย แล้วพี่จะจัดการยังไง REACT SHOT 03B/ เฮียแก้วน่ะไม่เท่าไหรหรอก แต่ไอ้ป๋อง ลูกน้องมัน โหดแค่ไหน พี่กู้รู้

SHOT 03A/ คนขับรถแท็กซี่ (พล): “เออ ๆ ก็กำลังหาทางอยู่ เงินสามหมื่นมันก็ไม่น้อยนะ ใครจะหาให้ทัน บอกขอผลัดเขาไปก่อนละกัน พี่กำลังหาทางอยู่”

Shot No.: 04

ภาพ: MS/ ด้านหน้า คนขับรถแท็กซี่ ด้านหลังมองเห็นผู้โดยสาร

เคลื่อนไหว: วางหู ครุ่นคิดบางอย่าง มองไปที่ เครื่องประดับที่คอนาตาลี สายตามีพิรุธ

เสียง–พูด: –

Shot No.: 05

ภาพ: MS/ ผ่านด้านหลังคนขับรถแท็กซี่ มองข้างหน้า เห็นด้านหน้ารถบรรทุกของชาวบ้าน

เคลื่อนไหว: รถบรรทุกของชาวบ้าน วิ่งสวนมา มีของสิ่งหนึ่งหลุดจากระบะท้าย หล่นชนบริเวณหน้าหม้อน้ำรถแท็กซี่

เสียง–พูด: เสียงชนกระแทก กับ เสียงเบรกรถ (ตัดไป SHOT 06)

Shot No.: 06

ภาพ: LS/ HV/ รถแท็กซี่

เคลื่อนไหว: วิ่งส่าย เซเข้าชนกับหลักปูนซีเมนต์ ข้างถนน จอดแน่นิ่ง มีควันขึ้นที่บริเวณหน้ารถ

เสียง–พูด: เสียงเอะอะ หวีดร้อง ของนาตาลี ผสมเสียงเบรครถ

Shot No.: 07A, 07B, 07C

พื้นที่–เวลา: มาร์ก ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย ทุกคนในรถตกใจ แต่เขาก็ขอโทษ

ภาพ: –TWO SHOT/ BMS/ มาร์ก ผ่าน นาตาลี (SHOT 07A)
–CU/ นาตาลี – มาร์ก (SHOT 07B)
–MS/ คนขับรถแท็กซี่ เห็นหน้า นาตาลี ข้างหลัง (SHOT 07C)

เคลื่อนไหว: SHOT 07A/ มาร์ก ก้มหน้าซบขอบกระจกรถ เงยขึ้น หน้าผากของ มาร์ก มีเลือดไหล
SHOT 07B/ รับหน้า นาตาลี ตกใจ (พูดประโยคหนึ่ง) แล้ว ZOOM OUT ให้เห็น นาตาลี ผ่าน มาร์ก และ ไม่พอใจคนขับรถแท็กซี่ (พูดประโยคสอง)
SHOT 07C/ คนขับรถแท็กซี่ พูดขอโทษเสร็จ ก็เปิดประตูออกไป

เสียง–พูด: –SHOT 07B/ นาตาลี “มาร์ก ยูเป็นไรมากมั๊ย ...”
–SHOT 07C/ นาตาลี “นี่คุณขับรถยังไง ทำไมไม่ดูให้ดี...” คนขับรถแท็กซี่ “ผม ผม ขอโทษครับ ผมมองไม่เห็นจริงๆ ขอโทษ ขอโทษ” นาตาลี “ที่รัก เจ็บมากไหม๊”

–SHOT 07A/ มาร์ก “ไม่ ไม่เป็นอะไรมากนักหรอก” นาตาลี “ไม่มากอะไร นี่ถึงกับเลือดซิบอย่างนี้ ต้องไปหาหมอแล้วละ” มาร์ก “ไม่เป็นอะไรจริงๆ”

Shot No.: 08A, 08B

ภาพ: –LS/ HV/ คนขับรถแท็กซี่ ยืนบริเวณด้านหน้ารถ (SHOT 08A)
–MS/ LV/ คนขับรถแท็กซี่ ผ่านกระจกหน้ารถ (ถ่ายจากด้านในรถ) (SHOT 08B)

เคลื่อนไหว: ก้มดูความเสียหายรถ เดินวนไปเวียนมา รอบหน้ารถ แล้วเปิดประตูรถเข้าไป

เสียง–พูด: –

Shot No.: 09

พื้นที่–เวลา:

ภาพ: MS/ คนขับรถแท็กซี่ นาตาลี

เคลื่อนไหว: คนขับรถแท็กซี่ พูดปรึกษากับ นาตาลี

เสียง–พูด: คนขับรถแท็กซี่ “รถคงขับต่อไปไกลๆ ไม่ได้แล้วละครับ ต้องหาที่ซ่อมกันก่อน ไม่น่าซวยอย่างงี้เลย ... พวกคุณจะเอาไงดี”

นาตาลี (หันไปพูดกับ มาร์ก) “ไหวแน่นะที่รัก ... เอางี้ คุณช่วยพาไปที่พักใกล้ๆ ก่อนก็แล้วกัน ฉันไม่แน่ใจเหมือนกันว่า ข้างหน้าพอจะมีไหม”

Shot No.: 10

ภาพ: LS/ LV/ ด้านหน้ารถแท็กซี่ เห็นสภาพโทรมของรถ และเห็นล้อรถ

เคลื่อนไหว: วิ่งผ่านกล้องช้าๆ แล้วแพนตามรถ

เสียง–พูด: –

Shot No.: 11

ภาพ: VLS/ HV/ ป้ายทางเข้ารีสอร์ท หรือ ป้ายชื่อรถสอร์ท

เคลื่อนไหว: รถแท็กซี่วิ่งเข้ามา แล้วจอดตรงป้ายชื่อ รอครู่หนึ่ง แล้วแวะเข้าไป

เสียง–พูด: –

CUT

3.5 **การจัดทำตารางงานถ่ายทำ** (Breakdown script)

บท screenplay จะช่วยให้ผู้อำนวยการสร้าง ทราบขอบเขตและขนาดของงานสร้างได้ทันทีว่า ภาพยนตร์เรื่องนั้น ต้องใช้ระยะเวลายาวนานเท่าใด มีใครมาเกี่ยวข้องบ้าง ค่าใช้จ่าย การจัดหา เช่า ซื้อ วัสดุอุปกรณ์ การเลือกสถานที่ถ่ายทำ และการวางแผนเดินทางไปกลับ

(1) ตารางงานถ่ายทำ ของแต่ละฉาก (Script breakdown sheet)

Breakdown sheet มีความสำคัญต่องานสร้าง ผู้อำนวยการสร้าง ผู้กำกับภาพยนตร์ จะช่วยกันเขียนมันขึ้นมา เป็นตารางหลัก เพื่อบอกรายระเอียดของทุกฉาก (scene) ในบทภาพยนตร์ ใช้เป็นเป็นแหล่งอ้างอิง ในแผนงานและการออกคำสั่งต่างๆ เมื่อต้องลงมือถ่ายทำจริงๆ ดู*ตารางที่ 3.1 ตารางงานถ่ายทำ (Script breakdown sheet)* มีคำอธิบายรายละเอียดดังนี้

[1] วัน เดือน ปี Date. อาจระบุวัน เดือน ปี ของบท screenplay ควบกับ วัน เดือน ปี ของตาราง เพื่อให้ทีมงานและผู้เกี่ยวข้องทราบ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง แก้ไขบท หรือกิจกรรมในตาราง โดยให้ถือเอาตาราง ที่ระบุ วัน เดือน ปี ล่าสุด เป็นคำสั่งที่ต้องปฏิบัติ

[2] ชื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบงานสร้าง Production company.

[3] ชื่อภาพยนตร์ Production title / Episode number. ถ้าเป็นเรื่องที่มีหลายภาค หรือเป็นภาพยนตร์ชุด ให้ระบุชื่อภาค และ ตอนด้วย

[4] หน้าตารางที่ / หมายเลขประจำตาราง Breakdown sheet page number. มักจะใช้ตัวเลขเดียวกันกับหมายเลขประจำฉาก หรือเลขประบุหัวซีน เมื่อผู้อำนวยการสร้างเลือกบทภาพยนตร์ได้แล้ว ก็จะใส่เลขระบุหัวซีนลงไป เรียงตามลำดับ เพื่อไม่ให้เลขซ้ำกัน ตัวเลขนี้ จะตรงกับหมายเลขประจำตาราง สมมุติว่า ภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง มีจำนวน 45 ฉาก ตาราง Breakdown sheet ก็จะมี 45 แผ่น

[5] ฉากที่ / หมายเลขประจำฉาก Scene number. หรือเลขระบุหัวซีน ซึ่งผู้เขียนบทไม่ต้องใส่ ในขณะเขียนบท เป็นหน้าที่ของฝ่ายทีมงานสร้าง ตัวเลขนี้จะเป็นข้อมูลบอกขนาดของงานสร้าง ว่าใหญ่โตแค่ไหน ฉากใดที่ใส่เลขระบุหัวซีนแล้ว เลขนั้นก็จะยังคงอยู่ตลอดไป แม้ว่าฉากนั้น จะได้รับการแก้ไขใหม่ และใส่ตัวเลขให้ใหม่ ทีมงานก็จะยึดฉากที่มีตัวเลขใหม่ ส่วนฉากที่มีตัวเลขเก่าแม้จะถูกยกเลิก ก็จะไม่นำตัวเลขนั้นกลับมาใช้อีก เช่น ฉากที่ 12 ถูกยกเลิก ฉากถัดไปก็เรียงลำดับเลขถัดไป เป็นฉากที่ 13 อีกวิธีหนึ่ง เช่น ฉากที่ 12 ถูกแทนที่ด้วย ฉากที่ 12a (เกิดจากการแก้ไข) ตัวเลข 12a ก็จะถูกนำไปใช้ แทน 12

[6] ชื่อฉาก Scene location name. หมายถึงชื่อฉากในเรื่อง มิใช่ชื่อสถานที่ถ่ายทำ เช่น ชื่อฉากในเรื่อง คือ บ้านของแบงค์ อาจจะเลือกบ้านของใครก็ได้เป็นสถานที่ถ่ายทำ

[7] ภายนอก – ภายใน Interior | Exterior ระบุว่าฉากนั้น ถ่ายทำภายนอกอาคารหรือใน

อาคาร ซึ่งจะมีผลต่อการติดตั้งกล้อง ไฟส่อง และอุปกรณ์อื่นๆ ตลอดจนการควบคุม สั่งการ เมื่อต้องย้ายจุดถ่ายจากภายใน ไปภายนอก ทำให้เสียเวลารื้อถอนและติดตั้ง เรื่องนี้ผู้อำนวยการสร้าง จะต้องวางแผนให้ดี กรณีแอ็คชั่นของตัวละครในฉากนี้ ต้องเคลื่อนที่จากภายใน ต่อเนื่องไปภายนอก หรือในทางกลับกัน จำเป็นต้องมีอุปกรณ์สำรองไว้เพียงพอ ไม่เช่นนั้น จะเสียเวลาในการรื้อถอนและติดตั้งใหม่ และอาจมีค่าใช้จ่ายเพิ่ม

[8] คำอธิบายเพิ่มเติม Scene description. บางฉาก ผู้อำนวยการสร้าง หรือผู้กำกับ ต้องการเน้นกิจกรรมบางอย่างในฉากนั้น หรืออาจให้ความสำคัญกับนักแสดง แอ็คชั่นของนักแสดง หรืออุปกรณ์บางอย่าง ก็จะระบุลงไป ซึ่งทีมงานจะมองเห็นแนวปฏิบัติร่วมกัน

[9] กลางวัน – กลางคืน Day | Night. วางไว้ถัดจากคำว่า ภายใน – ภายนอก การระบุกลางวัน กลางคืน ไม่ได้หมายความว่า ฉากกลางคืน จะต้องถ่ายทำในเวลากลางคืนเสมอไป ถ้าสถานที่ถ่ายทำมีผนังปิดมิดชิด ก็ถ่ายทำในเวลากลางวันก็ได้ หรือถ้าจำเป็น ก็อาจใช้แผ่นกรองแสงปิดหน้าเลนส์ เมื่อถ่ายทำฉากกลางคืนในบริเวณกลางแจ้ง ควรทำเท่าที่จำเป็น

[10] สัดส่วนของหน้าบท Page count. ปกติ บทภาพยนตร์แต่ละหน้า จะแทนห้วงเวลาของภาพยนตร์จริง 1 หน้า ต่อ 1 นาที โดยเฉลี่ย แต่เวลาถ่ายทำในภาคสนาม จะใช้เวลาจริงมากกว่านั้นหลายเท่า สัดส่วนของหน้าในบทภาพยนตร์ มักจะแบ่งพื้นที่ออกเป็น 8 ส่วน ต่อ 1 หน้า ผู้อำนวยการสร้าง จะดูว่า ฉากที่ต้องการถ่าย กินพื้นที่ของบทไปเท่าใดของหน้า (โดยประมาณ) ซึ่งมีผลต่องานถ่ายทำมาก เช่น ฉากที่ 1 เป็นฉากที่มีบทบรรยายฉากหรือแอ็คชั่น กินพื้นที่แค่ 1/8 หน้า กับ ฉากที่ 2 มีบทสนทนา กินพื้นที่ไป 5/8 หน้า ขอบเขตและความยุ่งยากของงานสร้าง อาจจะไม่แตกต่างกันมากก็ได้ แม้จะดูเหมือนว่าในหน้านั้นส่วนใหญ่จะเป็นของฉากที่ 2 ก็ตาม (ฉากบรรยายแอ็คชั่นแม้จะไม่กี่บรรทัด แต่จะมีความยุ่งยากมากกว่า ฉากสนทนา)

[11] นักแสดง Cast. ส่วนนี้หมายถึง นักแสดงนำ นักแสดงรอง และนักแสดงประกอบ (ดาวสีแดง) ทั้งหมดมีบทพูด ซึ่งระบุจำนวน (หรือชื่อ) ของนักแสดงแต่ละประเภทไว้ชัดเจน โดยใส่ตัวเลขไว้ท้ายชื่อเพื่อบอกลำดับความสำคัญ เช่น แบงค์ (1) แบงค์ เป็นนักแสดงนำ ลำดับความสำคัญที่ 1 หวาน (3) หมายความว่า หวาน เป็นนักแสดงที่มีลำดับความสำคัญ ชั้น 3 ส่วนนักแสดงประเภทอื่น ให้ระบุอายุด้วย แล้วต่อท้ายด้วย (ด) หมายถึงเด็ก (คละ) หมายถึงคละหญิงชาย

[12] นักแสดงแทน Stunts. (ดาวสีส้ม) ถ้ามี บางฉากอาจต้องหานักแสดงแทนระดับมืออาชีพ แต่บางฉากอาจแค่เป็นตัวประกอบ เช่น กรณีนักแสดงคู่แฝด ที่ถ่ายด้านหลังประกบกับนักแสดงจริงด้านหน้า อาจต้องหานักแสดงแทน ฉากต่อสู้ อาจต้องหานักแสดงมืออาชีพ

[13] นักแสดงประกอบฉาก Extra/Atmosphere. เป็นกลุ่มนักแสดงอยู่ในลำดับความสำคัญ ถัด

จากนักแสดงนำ (ดาวสีเขียว) หรือนักแสดงหลัก ในข้อ [11] อาจมีบทพูดด้วยก็ได้ นักแสดงส่วนนี้ จะถูกระบุ เชื้อชาติ อายุ เพศ และจำนวน ไว้ในตารางนี้ด้วย นักแสดงในส่วนนี้ จะถูกขึ้นชื่อในรายการ CAST ตอนท้ายของภาพยนตร์ด้วย

[14] นักแสดงประกอบฉากไม่มีบทพูด Extra/Silent bits. (ดาวสีเหลือง) อาจให้มีเท่าที่จำเป็น หรือเท่าที่ผู้กำกับภาพยนตร์เห็นว่าจำเป็น เพื่อให้ฉากดูสมจริง นักแสดงประเภทนี้ ควรกำหนดจำนวนและประเภทไว้ล่วงหน้าก่อนถ่ายทำ ไม่ใช่ไปหาเอาที่กองถ่าย

นักแสดงทุกประเภท ตั้งแต่ [11] – [14] จะอยู่ในตารางบัญชีรายชื่อของนักแสดงทั้งหมด ซึ่งจะแยกจัดทำไว้ต่างหาก *(ดูตารางที่ 3.2a A-1 ตารางบัญชีรายชื่อนักแสดง Cast List) สัญลักษณ์ดาวแดง–นักแสดงนำ ดาวส้ม–นักแสดงแทน ดาวเขียว–นักแสดงประกอบ ดาวเหลือง–นักแสดงประกอบฉาก*

[15] เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย (รปภ.) และผู้สอน–ควบคุม Security and Teacher. แม้จะไม่ใช่นักแสดง แต่มีส่วนพัวพันอยู่กับนักแสดงหน้ากล้องเสมอ เป็นบุคคลสำคัญ ที่จะทำให้การกำกับการแสดงเป็นไปอย่างราบรื่น เพราะจะเป็นเสมือนผู้ช่วยผู้กำกับ รปภ. จะทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้แก่นักแสดง ทีมงาน ตลอดจนประชาชนที่อยู่ข้างเคียง โดยเฉพาะฉากระเบิด ต่อสู้ รถชน ไฟไหม้ ส่วนผู้สอนจะคอยสั่งให้นักแสดง (มักเป็นเด็ก ผู้พิการ หรือผู้ไม่คุ้นเคยกับงานแสดง หรือ สัตว์) ทำ หรือ ไม่ทำอะไร

[16] เทคนิคพิเศษ Special Effect. (SFX) เทคนิคพิเศษที่จะให้มีในฉาก เช่น เลือด เมือก โคลน ฝน ไฟไหม้ หมอกควัน ฟ้าแลบ ฟ้าผ่า ก็ให้ระบุลงไปด้วย แม้ว่าจะมีการตกแต่งเสริมขึ้น ในขั้นตอนกราฟิกคอมพิวเตอร์ก็ตาม ถ้ามีคำอธิบายเทคนิคพิเศษ อาจเขียนแยกเป็นตารางไว้ต่างหาก *(A-4 ตารางเทคนิคพิเศษ)*

[17] วัสดุอุปกรณ์ประกอบฉาก Props–Sets–Dressing–Greenery. อุปกรณ์ในส่วนนี้ รวมถึงเสื้อผ้าแต่งกายที่ออกแบบมาพิเศษ (costumes) มักใช้ในฉาก sci-fi หรือ fantasy ถ้าในสถานที่ถ่ายทำ มีสีเขียวของต้นไม้ ใบไม้ หญ้า ไม่เพียงพอ ผู้กำกับฝ่ายศิลป์ ก็จะต้องมาคอยดูแล จัดหาวัสดุประเภทนี้ให้เพียงพอ ก่อนจะเขียนรายละเอียดลงในส่วนนี้ ผู้อำนวยการสร้าง ผู้กำกับภาพยนตร์ และผู้เกี่ยวข้องจะต้องไปดูสถานที่ถ่ายทำมาก่อน เพื่อให้มองเห็นภาพรวมของฉาก

[18] รถยนต์และสัตว์ Vehicle and animals. ในส่วนนี้ หมายถึง รถและสัตว์ ที่มีอยู่ในรายการวัสดุอุปกรณ์ มักจะถูกกำกับให้มีแอ็คชั่นในฉากด้วยเสมอ เช่น ให้วิ่ง ชน หรือ บิน มิใช่รถหรือสัตว์ ที่หยิบฉวยเอาในบริเวณกองถ่าย หรือหยิบฉวยเอามา เพื่อประกอบเป็นบรรยากาศของฉาก

รายการในข้อ [17] และ ข้อ [18] จะอยู่ในตารางบัญชีรายชื่อวัสดุอุปกรณ์ประกอบฉาก ซึ่งจะเขียนแยกไว้ต่างหาก *(ดูตารางที่ 3.2b A–2 ตารางบัญชีวัสดุอุปกรณ์ประกอบฉาก Props–sets and Others)*

	A **Script** **Breakdown Sheet**	วัน เดือน ปี Date. ...[1]
ผู้สร้าง ...[2] Production company.	ชื่อเรื่อง ...[3] Production Title / No.	หน้าตารางที่ ...[4] Breakdown page No.
ฉากที่ ...[5] Scene No.	ชื่อฉาก ...[6] Scene name.	ภายใน – ภายนอก ...[7] Int.-Ext.
คำอธิบายเพิ่มเติม ...[8] Scene Description.		กลางวัน – กลางคืน ...[9] Day - Night
		สัดส่วนหน้าบท ...[10] Page count.
นักแสดง ...[11] Cast. (Red star) : A-1	นักแสดงแทน ...[12] Stunts. (Orange star) : A-1	นักแสดงประกอบ ...[13] Extras/Atmosphere. (Green star) : A-1
	นักแสดงประกอบฉาก ...[14] Extras/Silent bits. (Yellow star) : A-1	รปภ./ผู้สอน ...[15] Security/Teacher.
เทคนิคพิเศษ ...[16] Special effects. : A-4	วัสดุอุปกรณ์ ...[17] Props-sets. : A-2	รถ/สัตว์ ...[18] Vehicles/animals. : A-2
เสื้อผ้า–หน้า–ทรงผม ...[19] Wardrobe. : A-3	จำนวนจุดติดตั้งอุปกรณ์ ...[20] Est. No. of setups.	จำนวนเวลาถ่ายทำ ...[21] Est. No. of Production.
อุปกรณ์เสริมพิเศษ ...[22] Special Equipment.	หมายเหตุ ผ.อ.สร้าง ...[23] Production notes.	

ตารางที่ 3.1 แบบตารางงานถ่ายทำ ของแต่ละฉาก (Script breakdown sheet) เรียบเรียง จาก Lone Eagle Productions., Inc.

[19] เสื้อผ้านักแสดง Wardrobe จะต้องระบุจำนวนชุด และประเภทไว้ด้วย และต้องเผื่อกรณีฉุกเฉิน หรือสำรองไว้ เช่น เปียกน้ำ ฉีกขาด หรือถูกไฟไหม้ หรือจำเป็นต้องทำให้ฉีกขาด หรือกรณีนักแสดงแทน หรือนักแสดงคู่แฝด ถ้าในฉากหรือในเรื่อง มีการแต่งกายของนักแสดงหลากหลาย ก็อาจแยกไว้ในตารางบัญชีเสื้อผ้านักแสดงก็ได้ *(ดูตารางที่ 3.3 A–3 ตารางบัญชีเสื้อผ้านักแสดง Wardrobe and Costume)*

[20] จำนวนจุดติดตั้งกล้องและไฟ Estimated number of setups. มีความจำเป็นต้องระบุลงไปในแต่ละฉาก เพราะมีผลต่อจำนวนอุปกรณ์ คนงาน และระยะเวลาในการติดตั้งและรื้อถอน โดยเฉพาะเมื่อมีคำสั่งให้ย้ายกองถ่ายไปอีกจุดที่สอง ในขณะที่จุดที่หนึ่ง ยังถ่ายไม่เสร็จ กล้อง โคมไฟ และอุปกรณ์เสริมอื่นๆ จะต้องมีสำรองไว้เพียงพอ ที่จะนำไปติดตั้งไว้ล่วงหน้า

[21] จำนวนเวลาในการถ่ายทำ Estimated production time. คำนวณจากระยะทางการเดินทาง จำนวนและความยุ่งยากในการติดตั้ง เก็บรื้อถอน อุปกรณ์ จำนวนนักแสดง จำนวนคนงาน และอื่นๆ ประกอบกัน จำนวนเวลา อาจนับเป็นหน่วยชั่วโมง หรือวันก็ได้ แต่นิยมใช้หน่วยคิวเวลาเป็นหน่วยวัด (คิวที่หนึ่ง 06:00 – 15:00 น. คิวที่สอง 15:00 – 24:00 น. คิวที่สาม 00:00 – 06:00 น.) จำนวนวันเวลาในการถ่ายทำ มีผลต่อการคิดค่าแรงของนักแสดงและทีมงาน

[22] อุปกรณ์เสริมพิเศษ Special equipment. บางฉากจำเป็นต้องใช้ เช่น เครนขนาดยาว รถดอลลี่ อุปกรณ์ป้องกันการสั่นไหวของกล้อง (steady cam.) คีอปเตอร์ (Helicopter | Drone) ก็ให้ระบุลงไป (แต่จะมีผลต่องบประมาณในการเช่า หรือซื้อ)

[23] บันทึกหมายเหตุของผู้อำนวยการสร้าง Production notes. ผู้อำนวยการสร้าง หรือ ผู้กำกับภาพยนตร์ อาจจำเป็นต้องระบุคำสั่ง หรือข้อความพิเศษ เพื่อเน้นบางจุดในแผนงานสร้าง หรือบางฉาก เช่น ฉากย้อนยุค ฉากสงครามโบราณ ฉากโลกอนาคต ซึ่งมีผลต่อการออกแบบเสื้อผ้า และฉากประกอบในภาพยนตร์ด้วย

[5] หมายเลขประจำฉาก [6] ชื่อฉาก [7] ภายนอก–ภายใน [9] กลางวัน–กลางคืน และ [10] สัดส่วนของหน้าบท ข้อมูลส่วนนี้จะถูกนำไปอ้างอิง ในตารางรวมงานสร้าง (production board) อีกครั้ง ดูหัวข้อ (4) ตารางรวมงานสร้าง (production board) ในบทที่ 5

A–1 ตารางบัญชีรายชื่อนักแสดง ภาพยนตร์ เรื่อง ฟ้าใหม่ หัวใจพอเพียง

ตัวละคร	ประเภท	ความสัมพันธ์ / สถานภาพ	อายุ เพศ รหัส	นักแสดง
ใหญ่	หลัก	นักธุรกิจผู้ไม่รู้จักพอ	24, 35, 55	
วิภา	หลัก	ภรรยา ของ ใหญ่	24, 35, 55	
ทรงวิทย์	หลัก	เพื่อนรุ่นพี่ ที่ใหญ่นับถือมาก	24, 35, 55	กล้วย เชิญยิ้ม
สุณี	หลัก	ภรรยา ของดำรง	35, 40, 60	อภิรดี ภวภูตานนท์
ดำรง	หลัก	ผัวขี้เมา ของสุณี	35, 40, 60	โอภาส ทศพร
เสี่ยบุญชัย	หลัก	นายหน้าเงินกู้ ของหมู่บ้าน	45	ดามพ์ ดัสกร
ริน	รอง	ภรรยาของ ทรงวิทย์	40	
จอย	รอง	ลูกสาวคนโต ของ ดำรง–สุณี	17, 22	
โจ้	รอง	ลูกชายคนเล็ก ของ ดำรง	5–7	
โชกุน	รอง	ลูกน้อง ของเสี่ยบุญชัย โหด	35	สมพงษ์ สิงห์เรือง
ปี๊ด	รอง	ลูกน้อง ของเสี่ยบุญชัย ตลก	35	จ้อ นินจา
แววมยุรา (แวว)	รอง	พี่เลี้ยง อาย กับ อ้ำ ลูกครูวิภา	25	
นักร้อง	รับเชิญ	ร้องนำเพลง ข้าวนาบุญ		น้ำตาล น้ำเพชร
ผอ. ร.ร.	รับเชิญ	ผอ. ร.ร. ชุมชนบ้านแสงสุข		นิภาพร นงนุช
ครูเพลงแหล่ขวัญข้าว	รับเชิญ	ฉากงานบุญขวัญข้าว		ชินกร ไกรลาศ
พิธีกรเวทีบุญขวัญข้าว	รับเชิญ			วทัญญู มุ่งหมาย
ปลัดอำเภอ	ประกอบ		E026	
วิศวกร	ประกอบ		E017	

ตารางที่ 3.2a ตัวอย่าง A-1 ตารางบัญชีรายชื่อนักแสดง (Cast List)

A–2 บัญชีรายการ วัสดุอุปกรณ์ประกอบฉาก ภาพยนตร์ เรื่อง แค้น คลั่ง หลอน (umpire)

รหัส	รายการ (จำนวน)	ลักษณะ / คุณสมบัติ	SCENE NO.
P-35	เสื้อกันฝน 3 ตัว	ให้ หนุ่ย นายชิด คมกริช ใช้ ทุกตัวต้องเหมือนกัน	37, 40, 42, 49, 65,
P-36	ร่มกันฝน	อันใหญ่ แข็งแรง ให้นาตาลี ใช้ป้องกันตัว	41, 64
P-37	เหล็กกวาดขยะ ปลายแหลม	เป็นของเก่า มีปลายแหลม หรืออาจใช้ฉมวกแทน ปักตรงคอ คมกริช มีรอยเจาะ เหมือนมือผีนาตาลี ตะปบ เข้าที่ลำคอ	43
P-38	มีดพก ของ คมกริช	มีดพกแบบพับได้	67, 69
P-39	แฟ้มคดี	ตั้งวางที่โต๊ะสอบสวน ตลอดเวลา	48, 50, 51, 56, 60, 63, 67
P-40	เครื่องรับโทรศัพท์ภายใน	ประจำอยู่ในห้องพักทุกห้อง <u>ห้ามเคลื่อนย้ายตำแหน่ง ทุกชิ้นที่ถ่าย</u>	
E-01	สาวเสิร์ฟในร้านอาหาร 2 คน	สวย เซ็กซี่ บริการอาหาร–เครื่องดื่ม หมวดคมกริช	05
E-02	แขกในร้านอาหาร 3 โต๊ะ 10 คน	นั่ง 2 ข้าง ล้อม โต๊ะหมวดคมกริช (ห้ามซ้ำ E-05)	05
E-03	พนักงานต้อนรับโรงแรม 1–2 คน	บริการ ขนกระเป๋า นาตาลี ขึ้นแท็กซี่	08
E-04	กลุ่มชาวบ้าน มุงดูนายชิด	กลุ่มชาวบ้าน ที่มุงดู นายชิด ถูกตำรวจจับ (ห้ามซ้ำ E-08)	26
E-05	แขกที่มาพักที่รีสอร์ท 3 โต๊ะ 10 คน	จัดให้นั่ง เป็นองค์ประกอบฉาก (ห้ามซ้ำ E-02)	28

ตารางที่ 3.2b ตัวอย่าง A-2 ตารางบัญชีวัสดุอุปกรณ์ประกอบฉาก (Props-sets & Others)

A–3 บัญชีรายการ เสื้อผ้า หน้าผม นักแสดง ภาพยนตร์ เรื่อง แค้น คลั่ง หลอน (umpire)

รหัส นักแสดง	ลักษณะใบหน้า ทรงผม ผิว	SCENE NO.
นาตาลี–W-05 มาร์ก–W-05	ชุดท่องเที่ยว (4) ทิวทัศน์สองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา วันที่สี่ นาตาลี เสื้อผ้า โทนสีชมพู สว่าง มาร์ก เสื้อผ้า ลวดลายไทย	04D
คมกริช–W-01	ชุดเที่ยว ทันสมัย แสดงให้เห็น นักดื่ม นักเที่ยว	05
ธนา–W-01	ชุดเที่ยว สุภาพ (เข้าฉากเดียว)	05
นาตาลี–W-06 มาร์ก–W-06	ผ้าเช็ดตัวกระโจมอก ออกจากห้องน้ำ ผ้าเช็ดตัว ผ้าห่มคลุม	06, 24
แท็กซี่–W-01	ชุดคนขับรถแท็กซี่ (ฟอร์ม) คนขับรถแท็กซี่ ข้างในสวมเสื้อกล้ามสีแดงเลือดหมู ไม่มีลวดลาย โลโก (ไม่มีสปอนเซอร์) ใส่ชุดขับรถสีฟ้าทับด้านนอก และถือเสื้อคลุมไปด้วย (<u>ชุดเดียวทั้งเรื่อง</u>)	07, 08, 09, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 28, 30, 37, 44, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 60
เมียแท็กซี่–W01	ชุดชาวบ้าน (เหมาะสม)	07, 57
นาตาลี–W-07 มาร์ก–W-07	ชุดเดินทางไปชนบท สีสดใส ใส่สายสร้อย แหวน ต่างหู มาร์ก สวมแว่น คอคล้องกล้องถ่ายรูป ระหว่างเดินทาง	08, 09, 10, 12, 13, 14, 15,
มาร์ก–M-01	หน้าผากแตก มีแผลเล็กน้อย เกิดจากแว่นตากระแทกเบาะรถกระแทกที่หน้าผาก ตอนรถเกิดอุบัติเหตุ	10, 11, 12, 13, 14, 15,
มาร์ก–M-02	หัวแตกยับ เลือดอาบทั่วตัว	

ตารางที่ 3.3 ตัวอย่าง A-3 ตารางบัญชีเสื้อผ้านักแสดง (Wardrobe & Costume)

(2) ตารางงานถ่ายทำ ของนักแสดง (Cast – Scene number Breakdown)

ตารางนี้ จัดทำขึ้นเพื่อกำกับ คิวแสดงของนักแสดง ว่าจะต้องเล่นในฉากใด เวลาใด

B **Cast / Scene number Breakdown**	หน้า / Page of
ผู้สร้าง Production company.	ชื่อเรื่อง Production Title / No.
วัน เดือน ปี Date.	บทภาพยนตร์ ฉบับ วัน เดือน ปี Screenplay Version Dated.
นักแสดง / รหัส Cast Member.	ฉากที่ Scene No.
นักแสดงประกอบ Extra / Silent bits.	
นักแสดงประกอบฉาก Extra / Atmosphere.	

ตารางที่ 3.4 แบบตารางงานถ่ายทำ ของนักแสดง (Cast – Scene number Breakdown)

รหัส Prod. code.		**B-1** **Casting sheet**		วัน เดือน ปี Date.	
		ชื่อ Name.			
		ที่อยู่ Home address.			
		โทรศัพท์ Phone.		ประกันสังคม Social Sec. No.	
		สังกัด Agent.		องค์กร Org.	
อายุ Age.		น้ำหนัก Height.		สีผม Hair.	
สีผิว Skin.		ส่วนสูง Weight.		ภาษาพูด Language.	
สัดส่วน Measurement.					
สูท Suit.		เสื้อ ญ. Dress.		เสื้อ ช. Shirt.	
เอว Waist.		หมวก Hat.		รองเท้า Shoes.	
หมายเหตุ Remarks.					

ตารางที่ 3.5 แบบตารางข้อมูล นักแสดง (Casting sheet)

SCRIPT BREAKDOWN TITLE: มนต์รัก ประชาธิปไตย (My Democracy) QUE: 01 เช้า บ่าย DATE: พฤหัสบดี 25 พ.ย. 2553

PRODUCER	อ.สุดิน ชาวหินฟ้า	DIRECTOR	อ.สุดิน, อ.บดินทร์ ดุ๊ก
LOCAL FOR SHOOTING	–ร้านค้า...(ริมคลอง 3) –สะพานข้ามคลอง	LOCAL ON VIDEO	ร้านกาแฟบุญชู สะพานข้ามคลองในชุมชน
SHOOTING TIME	เช้า: 09.00 น. บ่าย: 13.00 น.	CREW CALL	เช้า: 08.00 น. สถานที่: บ้านคุณภิญญาดา (ลำลูกกา คลอง 3)
SCENE NO.	01, 02, 03	ACTOR CALL	เช้า: ขบวนแห่กลองยาว (นักแสดงทุกคน) = 08.00 น. บ่าย: นักแสดงหลัก 13 คน + นักแสดงชาวบ้าน ซ่อมสะพาน

SCENE NO.	DAY NIGHT	INT. EXT.	MAIN	EXTRAS	DESCRIPTION
02	DAY	INT	บุญชู, ค่าผาย, สมภพ, เพียงใจ, พงษ์พัฒน์, มะยม, สุณี ดำรง, สมาน, หนูนา, ด.ช.แต้ม	กลองยาว แฟนซีชาวบ้าน	ทุกคนในร้านกาแฟ เข้าร่วมขบวนแห่
01	DAY	EXT	บุญชู, ค่าผาย, สมภพ, เพียงใจ, พงษ์พัฒน์, มะยม, สุณี ดำรง, สมาน, หนูนา, ด.ช.แต้ม, แมงค์ + อาร์ท		เหตุการณ์ในร้านกาแฟ
03	DAY	EXT	บุญชู, ค่าผาย, สมภพ, เพียงใจ, พงษ์พัฒน์, มะยม, สุณี ดำรง, สมาน, หนูนา, ด.ช.แต้ม	ชาวบ้าน 10 คน ซ่อมสะพาน	เหตุการณ์บนสะพานไม้ และริมฝั่งคลอง

SPECIAL		PROP-SET	MAKE UP -EFX -HAIR	WARDROBE	REMARK
CAMERA	DSLR (CAM#1, CAM#2)	ชุดกลองยาว ชุดแต่งแฟนซี ชาย หญิง ป้ายผ้า ในบวนแห่งกลองยาว ป้ายชื่อ ร้านกาแฟบุญชู ชุมชนแสงสุข ไวท์นิล หาเสียงของพงษ์พัฒน์		แฟนซีหนุ่มสาว แฟนซีคนสูงอายุ ชุดในร้านกาแฟ ชุดทำงานซ่อมสะพาน	เช้า = SCENE 03 บ่าย = SCENE 09, 04, 11
EQUIPMENT	CRANE, เรือ, นั่งร้านวางกล้อง				
SOUND					
EFX					
CG-VFX					

ตารางที่ 3.6a ตัวอย่าง ตารางงานถ่ายทำ (Breakdown sheet) Music video เรื่อง มนต์รักประชาธิปไตย

(3) ตารางงานถ่ายทำ ระบุสถานที่ถ่ายทำ (Location – Scene number Breakdown)

C **Location / Scene number Breakdown**	หน้า / Page of
ผู้สร้าง Production company.	ชื่อเรื่อง Production Title / No.
วัน เดือน ปี Date.	บทภาพยนตร์ ฉบับ วัน เดือน ปี Screenplay Version Dated.
สถานที่ถ่ายทำ (นอก. – ใน.) Ext. - Int.	ฉากที่ Scene No.

ตารางที่ 3.6b แบบตารางงานถ่ายทำ ระบุสถานที่ถ่ายทำ (Location – Scene number Breakdown)

LOCATION – SCENE – CUT : SHOOTING ภาพยนตร์ เรื่อง แค้น คลั่ง หลอน (umpire) / หน้า 4

Location	Scene Shot	Sequence / Cast.
10. *SHOOTING*: INT./ EXT./ DAY รถแท็กซี่–ถนนไปสระบุรี *SCENE*: INT./ EXT./ DAY รถแท็กซี่– จุดที่เกิดอุบัติเหตุ	10–D	10– เดินทางด้วยรถแท็กซี่ / เกิดอุบัติ ก่อนเข้าพักใน รีสอร์ท นาตาลี, มาร์ก, คนขับรถแท็กซี่
11. *SHOOTING*: EXT./ DAY บริเวณ ถนน ทางเดิน ที่จอดรถ ในรีสอร์ท *SCENE*: EXT./ DAY-SUNLIGHT ถนน–ทางเดิน–ที่จอดรถ–บริเวณในรีสอร์ท ในรถแท็กซี่ ที่จอดรถ	11–D 12–D 13–D 17–D 18–D^{N} 52–EX/N 54–EX/N 59–EX/N	11– หาที่พัก หลังอุบัติเหตุ / เข้าพักที่ รีสอร์ท 12– หาที่พัก หลังอุบัติเหตุ / นาตาลี ตัดสินใจจะพักที่นี่ 13– สัมผัสแรก ของแขกในรีสอร์ท / ลงจากรถแท็กซี่ เข้าไปติดต่อห้องพัก 17– สัมผัสแรก ของแขกในรีสอร์ท / หมวดคมกริช มาพักที่รีสอร์ท 18– สัมผัสแรก ของแขกในรีสอร์ท / หม้อน้ำรถแท็กซี่ รั่ว 52– ตำรวจสอบปากคำ / คนขับรถแท็กซี่ ให้การ (2) (เล่าเหตุการณ์) 54– ตำรวจสอบปากคำ / คนขับรถแท็กซี่ ให้การ (4) (เล่าเหตุการณ์) 59– ตำรวจสอบปากคำ / คนขับรถแท็กซี่ ให้การ (8) (เล่าเหตุการณ์) นาตาลี, มาร์ก, คนขับรถแท็กซี่, นายชิด, หมวดคมกริช, หนุ่ย

ตารางที่ 3.6c ตัวอย่าง ตารางงานสถานที่ระบุสถานที่ถ่ายทำ (Location / scene Breakdown sheet)

(4) การจัดทำบทภาพ หรือ storyboard

สตอรีบอร์ด เป็นขั้นตอนที่ผู้กำกับภาพยนตร์ และผู้ช่วยผู้กำกับ และอาจรวมถึงผู้กำกับฝ่ายศิลป์ ร่วมกันพิจารณาจัดทำ เพื่อเป็นแนวทางที่เข้าใจร่วมกันของทีมงาน ในการกำหนดมุมกล้อง การเคลื่อนกล้อง แอ็คชั่นของนักแสดง ตลอดจน การวางตำแหน่งไฟ และอุปกรณ์อื่นๆ ในระหว่างการถ่ายทำ storyboard อาจเขียนเท่าที่จำเป็นก็ได้ สำหรับฉากที่มีความยุ่งยาก อาจต้องทำเป็นแผนภาพขนาดใหญ่ คล้ายกับการจัดทำบล็อคกิ้ง (blocking)

Production: Page: Design by: Date: igood media intelligence good media production house

Scene No. Shot #
Vision: ...
Motion: ...
Dialogue /SFX: ...

Camera / Blocking:
L--Pan--R L--Dolly--R U—Tilt--D U—Dep./Lift--D
L--Track--R I--Dolly--O I--Zoom--O

Scene No. Shot #
Vision: ...
Motion: ...
Dialogue /SFX: ...

Camera / Blocking:
L--Pan--R L--Dolly--R U—Tilt--D U—Dep./Lift--D
L--Track--R I--Dolly--O I--Zoom--O

ตารางที่ 3.7 แบบการเขียน storyboard

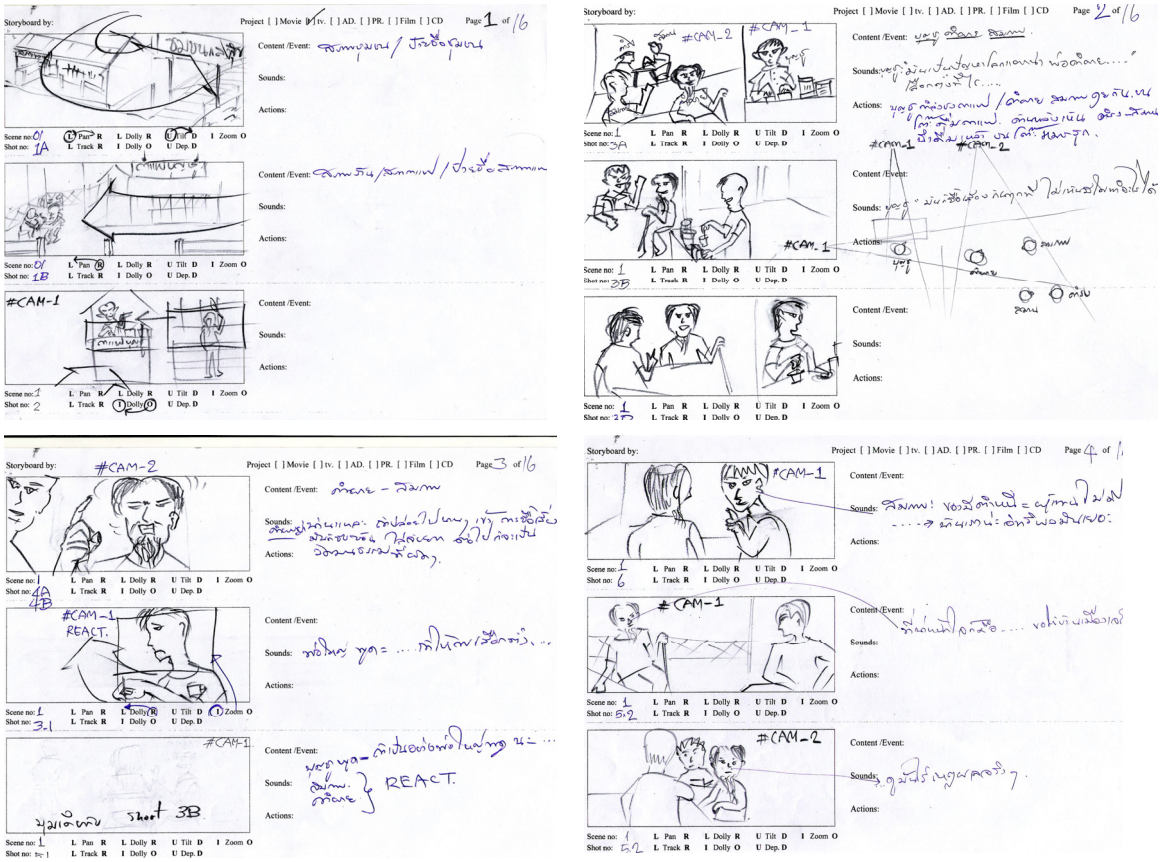

ภาพที่ 3.1a ตัวอย่าง storyboard

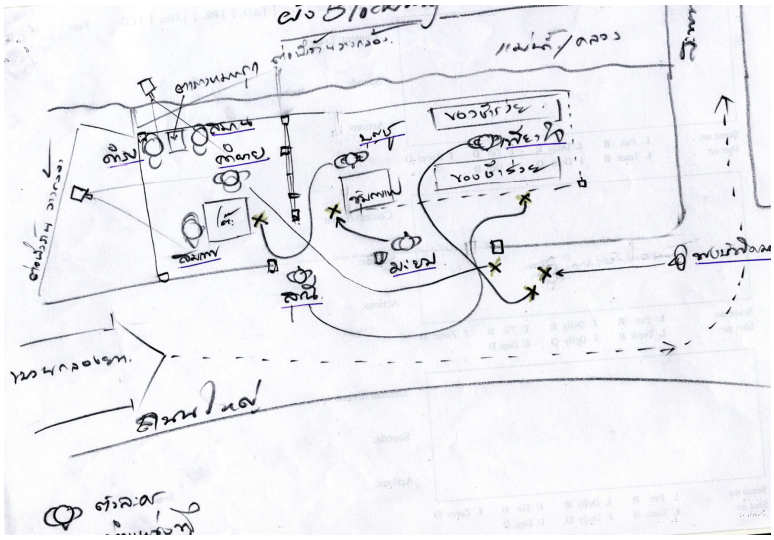

ภาพที่ 3.1b ตัวอย่างผังบล็อคกิ้ง (blocking)

(5) การสำรวจสถานที่ถ่ายทำ

เมื่อผู้จัดการงานสร้างและผู้กำกับภาพยนตร์ สามารถ “ตีบทแตก” คือ มองความหมายต่างๆ ในบทภาพยนตร์ได้ทุกแง่มุม ทั้งด้านเรื่องราว ตัวละคร ฉาก และแอ็คชั่น ก็สามารถจัดทำบทถ่ายทำ (shooting script) ได้แล้ว จากนั้น ก็ออกไปสำรวจสถานที่ถ่ายทำ เพื่อนำมาจัดทำตารางงานถ่ายทำ (breakdown sheet) และผังงานต่างๆ ต่อไป

การสำรวจสถานที่ถ่ายทำ ของผู้จัดการงานสร้างกับผู้กำกับภาพยนตร์ อาจเกิดขึ้นหลายรอบ ข้อมูลสถานที่ถ่ายทำ เช่น ชื่อ สถานที่ตั้ง สภาพแวดล้อมทั่วไป ชุมชนที่อยู่รอบข้าง นอกจากจะไม่เป็นอุปสรรคขัดขวาง ต่อการเข้าไปในพื้นที่ของทีมงานสร้าง ในการตระเตรียมสถานที่ ติดตั้งอุปกรณ์ จัดฉาก การเข้าออกของนักแสดง ยังจะเป็นข้อมูลให้ผู้จัดการงานสร้าง เข้าไปขอความช่วยเหลือ ขอความร่วมมือจากชุมชน ในการจ้างวาน แรงงาน หากมีความจำเป็นต้องใช้ ซึ่งต้องมีการประสานงานกับหัวหน้าชุมชนไว้ด้วย และเพื่อป้องกันการร้องเรียนจากกองถ่าย อาจต้องมีการประสานงานกับประชาชนรอบข้างไว้ด้วย และชี้แจงให้พวกเขาเข้าใจ ในสิ่งที่จะเกิดขึ้นระหว่างถ่ายทำ เช่น เสียง และแสงไฟ อาจรบกวนความสงบบ้าง หรืออาจสร้างความแออัดให้แก่การจราจรของชุมชน

การเลือกโรงถ่ายทำ ควรให้มีขนาดพื้นที่ที่เหมาะสม เดินทางไปกลับได้สะดวก ไม่มีเสียงรบกวน หรือเก็บเสียงได้ ประตูเข้าออกกว้างขวาง ขนย้ายอุปกรณ์เข้าออกได้สะดวก รวมทั้งอุปกรณ์ใช้งานอื่นๆ มีให้บริการพร้อม ถ้าเป็นสถานที่ถ่ายทำ ก็เลือกว่าสถานที่แห่งนั้น สอดรับกับเรื่องราวในบทมากน้อย หรือไม่เพียงไร ต้องจัดแต่งเพิ่มเติมอะไรบ้าง มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในชีวิตประจำวัน สำหรับทีมงาน มีเสียงรบกวนน้อย หรือไม่มีเลย เจ้าหน้าและประชาชนในท้องที่ ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี อยู่ในช่วงที่สภาพดินฟ้าอากาศ เอื้ออำนวย ค่าเช่าไม่แพงจนเกินไป และ เดินทางไปมาสะดวก และมีความปลอดภัย

คำถามท้ายบท

(1) บทภาพยนตร์ที่จะนำมาสร้าง จะต้องผ่านกระบวนการตีความหมาย การตีความบทภาพยนตร์ เป็นหน้าที่ของใคร และ มีปัจจัยองค์ประกอบอะไรบ้าง ที่จะนำมาใช้พิจารณาในการตีความ

(2) การถ่ายทอดความหมายสู่การแสดง กับ การถ่ายทอดความหมายสู่จอภาพ และการถ่ายทอดความหมายสู่เสียง ในภาพยนตร์นั้น หมายถึงอะไร มีปัจจัยอะไร ที่จะต้องนำมาพิจารณา

(3) ตัวละคร กับ การแสดง แตกต่างกันอย่างไร

(4) มิส-ออง-แซง (mise-en-scene) คืออะไร มีองค์ประกอบอย่างไร และมีความสำคัญอย่างไรกับถ่ายทอดความหมาย และการออกแบบงานสร้างภาพยนตร์

(5) มิส-ออง-แซง มีความสำคัญอย่างไร กับ ตัวละคร จงยกตัวอย่าง mise-en-scene ที่ทำให้ตัวละครดูยิ่งใหญ่อลังการ

(6) ทีมงานอำนวยการสร้าง ประกอบด้วยตำแหน่งใดบ้าง แต่ละตำแหน่ง มีภาระกิจบทบาทอย่างไร จงแสดงผังทีมงานสร้าง จากระดับบนสู่ระดับล่าง พร้อมบอกความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้น

(7) นักแสดงที่ดี และผู้กำกับภาพยนตร์ที่ดี จะต้องมีคุณสมบัติอย่างไร

(8) จงนำบท screenplay จากข้อ (10) ในแบบฝึกหัดของบทที่ 2 มาจัดทำเป็นถ่ายทำ (shooting script) และ จัดทำ storyboard

(9) จงเขียนโครงการสร้างภาพยนตร์ เรื่องในข้อ (8) และเขียนแผนการเลือกสถานที่ถ่ายทำ เลือกนักแสดง

(10) จงนำโครงการสร้าง และแผนงานจากข้อ (9) มาจัดทำ ตารางงานถ่ายทำ (breakdown script)